

Neil Chesterton: 'Pas je werktempo aan aan dat van de koe, en niet andersom'

Oog voor gezonde klauwen

Een goede ondergrond en tijdig bekappen dragen bij aan gezonde klauwen in het melkveekoppel.

Volgens de Nieuw-Zeelandse dierenarts en klauwenspecialist Neil Chesterton ligt de basis van gezonde klauwen bij vlot koeverkeer en een melkveehouder die zijn koeien niet opjaagt. 'Geef koeien ruimte. Krappe wachtruimtes zorgen voor een zwaardere belasting van de klauwen.'

tekst Jorieke van Cappellen

Hoewel de situatie op het gebied van huisvesting en voeding tussen Nederland en Nieuw-Zeeland mijlenver uiteen ligt, vormt de kreupel koe in Nieuw-Zeeland minstens zo'n belangrijk aandachtspunt als in Nederland. De Nieuw-Zeelandse dierenarts Neil Chesterton doet sinds begin jaren tachtig intensief onderzoek naar de oorzaken van kreupelheid bij koeien.

De klauwenspecialist is een expert op het gebied van een goede ondergrond en vlot koeverkeer in relatie tot klauwgezondheid. De resultaten van zijn onderzoeken presenteert Chesterton wereldwijd op seminars voor melkveehouders, adviseurs en collega-dierenartsen. Op uitnodiging van trainings- en adviesbureau Vetvice bracht Neil Chesterton onlangs een bezoek aan Nederland om zijn kennis over koeverkeer en klauwen over te brengen aan de Nederlandse dierenartsen.

Wat zijn de belangrijkste verschillen in klauwgezondheid tussen Nederland en Nieuw-Zeeland?

'Een van de grootste verschillen is de vorm en de mate waarin de klauwen belast worden. In Nieuw-Zeeland werken we met een melkveehouderijsysteem waarbij de koeien jaarrond grazen. Koeien moeten daardoor op sommige bedrijven forse afstanden afleggen. De melkproductie ligt met 3500 tot 4000 kilogram melk wel veel lager dan die van de Nederlandse koeien.'

'In Nederland ligt de belasting op de klauwen een stuk hoger. De koeien staan ten minste zeven maanden per jaar op stal op veelal een betonnen en vaak vochtige ondergrond. Daarnaast vragen de hoge melkproducties een hoogwaardig rantsoen met veel krachtvoer. Er zijn bovendien meer rantsoenwisselingen die het risico op voedingsgerelateerde kreupelheid verhogen.'

Heeft lichaamsbouw van de koe effect op klauwgezondheid?

'Ja, de belasting op het bot in de klauw ligt hoger als er meer lichaamsgewicht op drukt. De Nederlandse holsteinkoe is met een gewicht van 600 tot 650 kilo een stuk zwaarder dan de Nieuw-Zeelandse koe. Dat zijn vaak kruisingen van holsteins met jerseys, die ongeveer 400 tot 450 kilo wegen. Een lager lichaamsgewicht draagt bij aan een langere levensduur. Nieuw-Zeelandse koeien gaan zes lactaties mee.'

Zijn er in Nieuw-Zeeland dan ook minder klauwproblemen?

'Het aantal koeien met klauwproblemen is erg laag. Op veel bedrijven wordt per jaar minder dan 10 procent van de koeien kreupel. Bij 15 procent kreupelheid gaan er al alarmbellen rinkelen. Ter vergelijking: in Nederland loopt circa 30 procent

van een doorsnee melkveestapel continu kreupel, waarbij de ziekte van Mortellaro een van de grootste boosdoeners is.'

'Kreupelheidsproblemen zijn in Nieuw-Zeeland overigens van een andere aard. Het is met name het vele lopen van en naar de weides dat de klauwen van de koeien flink belast. Sommige weides liggen wel tweeënhalf kilometer van de melkstal. Door het vele lopen zijn de klauwen extreem dun, ongeveer vier tot vijf millimeter en soms slechts drie millimeter. In onze praktijk behandelen we jaarlijks zo'n 500 dieren met klauwproblemen. Wittelijndefect is met 40 procent de meest voorkomende aandoening

van en naar de weide. Als we kijken naar de Nederlandse situatie, moet ook in de stal de vloer vlak zijn en voldoende grip geven. In Nederland staan veel koeien op een betonnen vloer. Het is hierbij van belang om de koe de tijd te geven om te rusten. Een schone, comfortabele ligbox voor elke koe nodigt daartoe uit. Verder kun je de belasting op de klauwen sterk terugbrengen door het koeverkeer eens kritisch onder de loep te nemen.'

Wat is de rol van koeverkeer in klauwgezondheid?

'In mijn onderzoeken besteed ik veel aandacht aan het koeverkeer in de stal en het

lijndefect. In koppels koeien is van nature een bepaalde rangorde. Wanneer koeien van verschillende rangorde in de wachtruimte te dicht op elkaar staan, ontstaat er onrust en gedraai, wat weer een extra belasting betekent voor de klauwen. Laat dan liever het opdrijfhek achter de koeien open zodat er ruimte blijft voor koeien om elkaar goed te ontwijken.'

Wat is de invloed van de melkveehouder zelf?

Een ongeduldige melker maakt koeien zelf onrustig, waardoor ze onnodig meer bewegen. Koeien opjagen geeft stress en stress is slecht voor de klauwgezond-

'Koeien opjagen veroorzaakt stress en stress is slecht voor de klauwgezondheid'

die we in onze praktijk tegenkomen. Ongeveer 30 procent van de behandelde koeien kampt met ontstekingen in de klauw als gevolg van kneuzingen.'

In Nederland is minstens één keer per bekappen standaard. Gebeurt dat ook in Nieuw-Zeeland?

'Preventief klauwbekappen is niet nodig doordat de klauwen van de koeien op natuurlijke wijze afslijten. Gespecialiseerde klauwbekappers kennen we dan ook niet. De focus ligt vooral op het voorkomen van problemen door de belasting op de klauwen zo veel mogelijk te verminderen. Zo is het van groot belang om te zorgen voor goede, vlakke looppaden

koegedrag. Vlot lopend koeverkeer van weide naar stal of van wachtruimte naar melkstal zorgt ervoor dat koeien zich gemakkelijk kunnen bewegen en geen gedwongen onverwachte bewegingen hoeven maken. In Nieuw-Zeeland proberen we het draaien en keren tijdens het koeverkeer tot een minimum te beperken door een koe zo veel mogelijk vooruit door de melkstal te laten bewegen.'

'Geef koeien vooral ook de ruimte. Met nauwe doorgangen en krappe wachtruimtes moeten koeien scherpe bochten maken en dat zorgt voor een zwaardere belasting van de klauwen en meer kans op aandoeningen als bijvoorbeeld witte-

heid. Pas als melkveehouder je werktempo aan aan het tempo van de koeien en niet andersom.

Speelt fokkerij ook een rol in klauwgezondheid?

'Ja, ik vind de ontwikkeling in Nederland van een fokwaarde voor klauwgezondheid dan ook zeer positief. Die zou er in Nieuw-Zeeland ook moeten zijn. Maar daar is een fokwaarde voor klauwgezondheid in de praktijk moeilijk te realiseren, omdat koeien niet op preventieve basis bekappt worden.'

'Overigens moet je de rol van fokkerij wel in het juiste perspectief zien. Een koe kan van nature gezonde klauwen hebben, maar als de omstandigheden niet goed zijn, heeft zij daar niets aan. Ik denk dat de rol van genetica maar vijf procent is. Of een koe gezonde klauwen heeft, hangt voor 80 procent van het management op een bedrijf af.'